

Astroloqlar deyir ki, adlar yeni doğulan körpəyə verilərkən belə, fərqi olmasın adı qoyan onun gələcəyini yazır. Astrologiyada eynilə rəqəmlərin insanların üzərində təsirinin olması kimi, hərflərin də insanlar üzərində çox böyük təsiri olduğu artıq sübut edilib. Hər kəs adının layiqli daşıyıcısı olur. İstər yaxşı, istərsə də pis mənada. Amma insanların adlarına görə onları mühakimə etmək də doğru deyil. Astroloqlar fikirləşir ki, insanların yaxın ətrafında olan mənfi enerjili adları olanlar insana pis təsir edir. Yeni, ətrafında bədbin adlı birisi varsa bu adın sahibi qədər sənə də pis təsir edə bilər.

İnsanın adının taleyinə sirayət etməsi inancı Qədim Misir və hind mədəniyyətindən qaynaqlanır. Maraqlı burasıdır ki, Hindistanda hələ də bu ənənəyə sadıq qalırlar. Hazırda bu ölkədə doğulan hər yeni körpə üçün astroloq-kahin-münəccim çağırılır, o müqəddəs kitabların köməyi ilə uşağa ən uğurlu adı seçir. Ad qoyulma mərasimi xüsusi təşkil edilir. Tanrıya səcdə edərək od ətrafında körpəni dolandırır, oda qansız qurbanlar (meyvə-tərəvəz, paxlalılar, ağartı məhsulları) verilir, Tanrıdan onun adının uğurlu olmasını diləyirlər. Çünki ad insan həyatının demək olar ki yol nişanıdır. Qədim Romada isə belə bir deyim vardı: "Nomen est omen". Anlamı belədir: "Ad taledir". Müsəlman adət-

“Adın nədir? Maqa, yox-yox, Məhəmməd!”

Övladınıza ad verəndə taleyini də verirsiniz

başqa dillərdə başqa cür tələffüz edilir. Məsələn, Əli adını başqa dildə tələffüz edəndə Ə hərfi A ilə əvəzlənir, amma tutaq ki Azad adı dəyişmir. Çox görürəm, uşağına Məhəmməd adı verib onu Maqa, Mika çağıranları. Adı bəyənərək, sevrək qoymaq lazımdır uşağa, nə uşaq, nə valideyn narahat olmalıdır o addan.

Ölkəmizin adqoyma mədəniyyətində təkrarlanan ad çoxdur, bir sinifdə 3 Mədinə, 4 Məhəmməd, 2 Hüseyn, 5 Zəhra olur. Kim olduğu anlaşılsın deyərək ayama qoşulur uşaqlara - eynəli Məhəmməd-qara Məhəmməd, balaca Zəhra-uzun Zəhra, arıq Hüseyn, kök Hüseyn. Əslində ad alternativimiz çoxdur, amma var olan adları bəyənməyən olanda da yaradıcılığı olan özü yeni ad yarada bilər, milli köklü və gözəl mənası olan. Bütün hallarda uşaqlara gözəl ad verin ki, utanmasın adından.

Adını sevməyən xoşbəxt olmur

Bir qız tanıyırdım, Balabacı qoymuşdular adını, nə məktəbdə, nə yaxın çevrəsində heç kimlə ünsiyyət qurmurdu qız, yeni tanışlıqlardan qaçırdı həmişə. Valideyninə yalvarırdı adını dəyişsənlər deyərək, əhəmiyyət vermirdilər. 18 yaşı olan kimi dəyişib Nazlı etdi. Anası öz nənəsinin adını vermişdi, dəyişməyə icazə vermirdi, dəyişəndə də "haqqım haramın olsun" demişdi övladına.

İllər əvvəl Salyanda dərməndən zəhərlən-

Mənə nə ad qoymaq istəyirsiniz?

-Təker?!

lərinə görə isə yeni doğulan körpəyə ailə böyüyü ad verir. Ata, ya da baba körpəni qucağına alır, onun qulağına dua oxuyur və 3 dəfə adını təkrarlayır.

Elə bilirsiniz onlarda hər adı qoymağa icazə var?

Azərbaycanda şəxsiyyəti, şərəf və ləyaqəti alçaldan adlar daşıyan kifayət qədər çox insan var. Vətəndaşlarımız arasında Alabaş, Cinayət, Fəlakət, Traktor, Qarın, Qəmiş, Paçağa kimi adlar daşıyanlar var. Bu ildən bu adların yeni doğulan körpələrə verilməsi qadağandır. Həmçinin bu problem tək bizdə deyil. Belə ki, "Kurtlar Vadisi" serialı çəkilməyə başlayandan sonra Türkiyədə valideynlər öz körpələrinə Memati adı vermək fikrinə düşsə də, müvafiq qurum buna izin vermədi. Türkiyənin Ali Məhkəməsi, hət-ta bu barədə qadağa qanunu da qəbul etdi. Çünki bu adın farscadan tərcümədə mənası "ölüm" deməkdir.

Bundan əlavə bir müddət öncə Yeni Zelandiyada körpənlərini Lüsifer (İblis) adlandıran valideynlərin tələbini dövlət rədd etmişdi. Bu ölkədə adla bağlı qadağa olmasa da, valideynin öz övladına bu adı verməsinə Yeni Zelandiya hökuməti bərk əsəbləşmişdi. Bu hadisədən sonra hökumət adlar barədə qərar hazırladı və ötən illər ərzində valideynlərin körpələrinə vermək istədikləri yüzlərlə absurd ad rəsmi olaraq rədd edildi. İndi bu ölkədə uşaqlara Baron, Yəpis-kop, Hersoq, General, Kral kimi adların verilməsi də qadağandır.

Pakistanda isə son illər yenidoğulmuşlara Məhəmməd adının verilməsi qadağan edilib. Buna səbəb, bu adın Pakistanda çox yayılması və hər hansı cinayət hadisəsi baş verdikdə suçunu yaxalama zamanı böyük çəşqinliq yaratmasıdır. Azərbaycanda da müvafiq komissiya bir çox adın uşaqlara verilməsini qadağan edib. Bu qadağanın qoyulmasına səbəb valideynlərin uşaqlarına əcaib adlar seçməsidir. Ölkəmizdə qərribə adlı kifayət qədər çox adam yaşayır. Təmir, Zimkan, Dövlətqar, Nəci, Ququş, Alabas, Aktiv, Duran, Qədəş, Hüseynşir, İbniş, Qutabə, Beytul, Rəhmət, Tola, Traktor, Oktyabr, Sovet, Faiz, Varış, Aydabala, Paçağa, Qarın, İnqraz, Şapələk, Təyyarə və bu kimi daha nə qədər adlar da bir zamanlar valideynlərin öz övladlarına verdikləri adlardandır.

Həm milli ad seçin, həm də mənası gözəl

Bir neçə ay öncənin söhbətidir, məktəbdən qızımı götürməyə getmişdim. Həyətdə zəngin çalınmağını gözləyirdik. Zəng vuruldu, uşaqlar hay-küylə həyətdə axışdı. Hərəkət valideynini axtarır. Yaxımdan bir səs eşitdim: "Gülçiçək, Gülçiçək, buradayam gəl". Anası idi, qızını götürməyə gəlmişdi. Adı eşidən bütün valideynlər çevrilib baxdı, ad üzümündə təbəssüm yaratdı. Axı daha qoyulmur belə adlar.

Doğrusu, uşaqlara həm milli köklü, həm də müasir ad seçməyin tərəfdarıyam. Həmçinin mənası gözəl, bütün dillərdə səslənməsi estetik, virtual platformada istifadəsi rahat olmalıdır. O səbəbdən uşaqlara ad seçəndə tərkibində ə, ü, ğ, x, ö, ş kimi hərflər olan adlar olmamasına diqqət etmək lazımdır ki, virtual platformada yazılıqda dəyişikliyə uğramasın. Məsələn, Lalə adını virtual məkanda ya Lala, ya da Lalə olaraq yazmalı oluruq, amma Sevda adını olduğu kimi yazırıq. Bu hərfləri ona görə deyirəm ki, onlar olanda ad

nib ölən qız vardı, adı Gülmira. Onun adı özündən əvvəl doğulmuş iki bacısına da verilib. Hər iki Gülmira uşaq ikən ölüb - biri su quyusuna düşüb ölüb, onun ölümündən sonra doğulan qıza da Gülmira adı verilib, o da yanğında ölüb. Ailə ölən qızlardan sonra doğulan 3-cü qız övladlarına da Gülmira adını verib, o qız da dərməndən zəhərlənib öldü. Ad taledir deməli.

Tanıdığım bir ailənin oğul balasının adını Güloğlan qoyublar. Baba öz adını verib uşağa, anası uşağın adını qətiyyətlə tələffüz etmir, "ürəyim", "balam" kimi əzizləyici sözlərlə çağırır. Adqoyma haqqında danışanda ananın gözləri dolur, kövrəlir. Ona öz övladına ad qoymaq haqqını tanımayıblar, bir dəfə qəhərlənərək "balamın adını Cavidan" qoymaq istəyirdim, babası icazə vermədi ki, öz adımı qoyacam".

Doğuş bir qadının verdiyi ən böyük imtazdır, biz o imtazdan dəfələrlə keçirik. Balamıza ad qoymaq ən birinci bizim haqqımızdır. Uşağın 9 ay ana bətnində zülmünü biz çəkirik, doğuş ağrısını çəkirik, qazı var, qulaq ağrısı, diş ağrısı - hamısını balamızla birgə keçirik. Bunu bizimlə birlikdə kim edir? Ad bizim haqqımızdır əziz babalar, əziz nənələr. Yalnız bizim razılığımız olmadan sonra uşağımıza ad qoyula bilər - əgər seçilən adı bəyənərsək. Nənəni-babanın hörməti, xətri əzizdir, amma ad valideynin haqqıdır. Güloğlan, Baloğlan, Atamoğlan baba, elə baba ol ki, qoy gəlinin, oğlun, qızın, kürəkənin özü təklif oləsən sənə adını qoymağı. Zorla gözəllik olmaz.

Lalə Mehralı